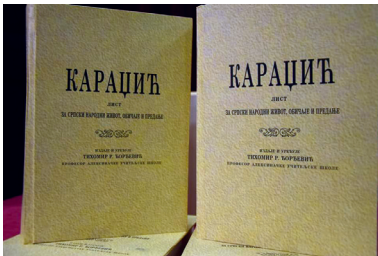

Приказ

Караџић Тихомира Ђорђевића

„Караџић“ Тихомира Ђорђевића. Прир. Александар Никезић, Данијела Поповић Николић. Алексинац, Ниш: Центар за културу и уметност, Огранак САНУ, 2018, 1186 стр.

У години у којој обележавамо 150 година од рођења Тихомира Р. Ђорђевића, научну, али и културну јавност у најширем смислу обрадовала је појава фототипског издања Ђорђевићевог часописа *Караџић* – *Лист за српски народни живот, обичаје и предање*. Публикацију чине: *Уводник* историчара Дејана Алексића,

студија *Часопис „Караџић“ Тихомира Р. Ђорђевића: отварање видика и постављање темеља*, коју потписује Данијела Поповић Николић, сви бројеви *Караџића* по годинама излажења, те *Библиографија* коју је сачинила Даница Јовић.

У уводном тексту доносе се основни подаци о историјским и социокултурним приликама у којима се појавио и излазио часопис *Караџић*. На тај начин обликује се контекстуални оквир за разумевање значаја овог гласила и Ђорђевићевог ангажмана, као и за сагледавање његовог деловања на пољу науке и културе уопште.

Часопис *Караџић* и за њега везан рад Тихомира Ђорђевића исцрпно је и темељно анализиран у прилогу који већ насловом указује на правце у којима треба посматрати и разумети значај овог важног научног гласила у оквирима српске фолклористичке периодике – *Часопис „Караџић“ Тихомира Р. Ђорђевића: отварање видика и постављање темеља*. Темељ је истраживањима симболично постављен у Ђорђевићевим чланцима *Зашто се покреће „Караџић“* и *Српски фолклор*, који нису само срж његове уређивачке политике већ и огледало истанчане и изграђене научне мисли, будући да у њима Ђорђевић износи и сопствене теоријско-методолошке ставове, за време у ком делује изузетно актуелне и прогресивне. Од посебног је значаја у овом контексту и Ђорђевићев, сасвим модеран, начин дефинисања термина *фолклор*, под којим он подразумева и саму грађу везану за *народ-*

ни живот и науку која се проучавањем те грађе бави, посматрајући је као део комплексног и живог система традиције. У студији су потом аналитички представљени садржај часописа, грађа, научни радови, прилози Тихомира Ђорђевића, те размотрена рецепција *Караџића* у домаћој и страниј научној јавности.

О разноликости интересовања уредника, шароликости *Караџића* и сферама науке и културе које је покривао и пратио сведоче већ и наслови рубрика: *Народно предање о местима, Краљевић Марко у народном предању, Српске народне песме, Српске народне приповетке, Српске народне загонетке, Српске народне пословице, Српске народне здравице, Српске народне клетве, Животиње и биље у народном предању, Народне молитве и побожне песме, Правни обичаји у Срба, Ловачки обичаји у Срба, Музички обичаји у Срба, Технолошки обичаји у Срба, Медицински обичаји у Срба, Ситне белешке, Белешке, Прикази и Гласник*. Објављена грађа је обухватала првенствено усмену књижевност – готово све жанрове фолклора, а потицала је са територије Србије, али и из Босне, Херцеговине, Македоније, Хрватске, Црне Горе. Део грађе чинили су и разноврсни етнографски записи. *Караџић* је објављивао студије и чланке из домена проучавања усмене књижевности, етнологије, језика, историје културе и сл. Посебан значај часопису давали су краћи или обимнији текстови у којима је праћена текућа научна продукција у српским, балканским и европским оквирима, објављиване вести о низу научних подухвата на пољу систематичног прикупљања грађе и њеног проучавања, видовима организације научног рада у другим научним срединама и сл. Отуда су овакви прилози и сведочанство о свестраним интересовањима и обавештености ондашњих посленика на пољу истраживања фолклора и културе. У *Караџићу* су сарађивали реномирани истраживачи различитих профила и усмерења, а међу њима су били Сима Тројановић, Милан Ђ. Милићевић, Тихомир Остојић, Андра Гавриловић, Станоје Мијатовић, Лука Грђић Бјелокосић и др. Ово гласило било је отворено и за прилоге које су потписивали ђаци, учитељи, чиновници, писари, адвокати, речју – сви они вредни, марљиви и предани ентузијаста које је привлачио рад на пољу проучавања фолклора у најширем смислу.

Бројност и шароликост сарадника јасно показује *Библиографија*, последњи, али изузетно важан сегмент ове монографије, у којој се библиографске јединице воде управо према сакупљачима. Регистровано је 609 библиографских јединица, чији је опис сачињен према ISBD(CP) стандарду, а садрже податке о одговорности и наслову, годину излажења, број свеске и странице, као и кратка објашњења. Библиографске јединице су распоређене хронолошки, према времену излажења. Особиту вредност овом прилогу обезбеђује пружање пуних података

(тамо где их има) о сакупљачу, времену и месту настанка записа, као и околностима бележења.

Процењујући значај *Караџића*, Данијела Поповић Николић, између осталог, истиче да је „припадао оној важној групи српских часописа с краја 19. и почетка 20. века у којима је објављивано оно што је читаоце образовало, обавештавало, упућивало и подстицало на активност за добробит српске науке и културе“. Сагледавајући актуелно стање наука о фолклору у Србији, чини се да и поред релативно великог броја научних гласила која су окренута публиковању текстова из области науке о народној књижевности, етнологије, антропологије, етномузикологије, етнокореологије, етнолингвистике, не постоји много оних која би, слично *Караџићу*, окупила озбиљан број реномираних проучавалаца различитих профила, ентузијасте аматере, и која би своје деловање усмеравала у сваком од праваца које је трасирао Ђорђевићев „лист“. Ђорђевић је часописом, чији је уредник, власник и издавач био, оставио озбиљан, пажње вредан и незаобилазан траг у историји изучавања народне књижевности и фолклора, без обзира на то што је *Караџић*, на жалост и на штету српске науке и културе, излазио у релативно кратком периоду (покренут је у Алексинцу 1899. године и излазио је до 1903, са паузом у 1902. години). Ипак, чини се да наместо ламентирања над чињеницом да науци и култури у Србији ни данас не иду на руку социокултурне и политичко-економске прилике (донекле сличне онима које су условиле и кратковекост *Караџића*), појаву монографије „*Караџић*“ *Тихомира Ђорђевића* треба разумети и прихватити и као додатни подстицај за наставак развијања и профилисања уређивачких политика у смеру који би, инспириран Ђорђевићевим пионирским радом, корисне и плодотворне идеје наставио да негује у новим оквирима, прилагођавајући их захтевима савремене науке, али и потребама савремене културе и културне политике.

др Смиљана Ђорђевић Белић
Институт за књижевност и уметност, Београд
Е-пошта: smiljana78@yahoo.com

Примљено: 22. 9. 2018.
Прихваћено: 4. 11. 2018.